

Kultuuriministri määruse „Mälestise tähistamise kord ja tähise kujutis“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Määrusega kehtestatakse muinsuskaitseaduse § 79 lõike 3 alusel mälestise tähistamise kord ja tähise kujutis.

Seoses uue muinsuskaitseaduse jõustumisega 2019. aasta 1. mail kaotavad kehtivuse senise muinsuskaitseaduse alusel kehtestatud määrused. Teemat reguleerib hetkel muinsuskaitseaduse § 13 lõike 3 alusel kehtestatud kultuuriministri 17. juuni 2011. aasta määrus nr 12 „Mälestise tähistamise kord ja tähise kujutis“.

Võrreldes varasemalt kehtinud korraga loobutakse arheoloogiamälestise tähistamisel ühtlustamise eesmärgil varasema hoburaudsõle kujutise kasutamisest ning ka arheoloogiamälestisi hakatakse tähistama ruunimärgi kujutisega. Ruunimärk on nii Eestis kui ka rahvusvaheliselt üldtuntud kultuuriväärtuse tähis.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Muinsuskaitseameti peadirektor Siim Raie (e-post siim.raie@muinsuskaitseamet; telefon 6403050), Kultuuriministeeriumi õigus- ja varahaldusosakonna juhataja Merle Pöld (merle.pold@kul.ee, 628 2347) ja kultuuriväärtuste osakonna muinsuskaitseasunik Liina Jänes (liina.janes@kul.ee, 628 2381).

Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetatud Kultuuriministeeriumi kantselei sekretär-keeletoimetaja Anni Viirmets (anni.viirmets@kul.ee, 628 2220).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kaheksast paragrahvist.

Eelnõu §-ga 1 sätestatakse määruse reguleerimisala ja tähise kujutis.

Eelnõu §-ga 2 sätestatakse määruse tähistamise üldnõuded, millest tuleb mälestise tähistamisel lähtuda. Üldised suunised antakse tähise paigutus- või kinnitusviisi jaoks, eesmärgiga muuta paigaldatud tähis piisavalt neutraalseks ja püsivaks, ent samas eemaldatavaks, samuti mälestise vaadeldavust mittesegavaks ning inimestele ohutuks.

Eelnõu § 3 reguleerib kinnismälestise tähistamist. Määratletakse tähise asukoha valiku põhimõtted, mis lisanduvad tähistamise peamistele põhimõtetele.

Eelnõu § 4 reguleerib vallasmälestise tähistamist. Vallasmälestise tähistamine ei ole kohustuslik ja selle võimalikkuse üle otsustamisel tuleb hinnata asja materjali, kuju ja suurust koosmõjus mälestise tähistamise üldnõuetega. Vallasmälestist võib tähistada, kui see ei kahjusta mälestise säilimist ning on mälestist arvestades võimalik.

Eelnõu § 5 reguleerib veeluse mälestise tähistamist. Veeluste mälestiste tähistamine ei ole kohustuslik ning määruse kohaselt tähistatakse see juhul, kui Muinsuskaitseamet ei ole vaba juurdepääsu veelusele mälestisele piiranud ja tagatud on ohutu veeliiklus. Veelause mälestise tähistamine tuleb Muinsuskaitseametil eelnevalt kooskõlastada Veeteede Ametiga.

Eelnõu § 6 sätestab mälestiste tähistamiseks kujutise. Mälestiste tähistamisel kasutatakse ruunimärgi kujutist (määruse lisa). Ruunimärk on rahvusvaheliselt üldtuntud kultuuriväärtuste tähis. Varasemaga

võrreldes loobutakse ühtlustamise eesmärgil arheoloogiamälestise tähistamisel hoburaudsõle kujutise kasutamisest. Ruunimärk on nii Eestis kui ka rahvusvaheliselt üldtuntud kultuuriväärtuse tähis. Paigaldatud arheoloogiamälestise tähised lähevad muutmisele, kui loomuliku kulumise tõttu tekib vajadus nende väljavahetamiseks või kleebiste uuendamiseks.

Paragrahvis sätestatakse nõuded tähisele ja neile kantav tekst.

Eelnõu §-ga 7 sätestatakse võimalus asendada mälestise tähis teabekandjaga, mille tekstiväljal on määrusega kinnitatav kujutis ning määruse kohaselt tekstiväljale kantav teave.

Eelnõu §-s 8 sätestatakse, et enne käesoleva määruse jõustumist kehtinud kultuuriministri 17. juuni 2011. a määruse nr 12 „Mälestise tähistamise kord ja tähise kujutis“ alusel ja korras paigaldatud arheoloogiamälestiste tähised asendatakse uue tähisega, kui loomuliku kulumise tõttu tekib vajadus nende väljavahetamiseks või kleebiste uuendamiseks.

Määruse lisas kehtestatakse mälestise tähisele kantav kujutis.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määrus ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Määrusega ei kaasne olulisi mõjusid.

5. Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused

Määruse rakendamisega ei kaasne täiendavaid riigieelarvelisi kulusid. Mälestiste tähistamise kulud on planeeritud Muinsuskaitseameti iga-aastasesse eelarvesse.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu ei esitata ministriumidele kooskõlastamiseks, kuna see puudutab Kultuuriministeeriumi valitsemisala küsimust ning võrreldes kehtiva olukorraga olulisi muudatusi regulatsioonis ei kaasne.